

Π.Ε. Πετράκης
Ομ. Καθηγητής ΕΚΠΑ

**Σενάρια, Προϋποθέσεις και Επιπτώσεις
της Κρίσης
ΗΠΑ-Ισραήλ και Ιράν
στην Ελληνική Οικονομία**

(Preliminary Draft)*

Αθήνα, 10/3/2026

*Το παρόν αποτελεί σχέδιο εργασίας το οποίο βελτιώνεται συνεχώς και απηχεί τις απόψεις των συγγραφέων.

Πρόλογος

Το παρόν αποτελεί μια ανάλυση για την Ελληνική Οικονομία των οικονομικών επιπτώσεων και των προϋποθέσεων επικράτησης των τεσσάρων σεναρίων της μελλοντικής εξέλιξης τα οποία προκύπτουν με αναφορά την σύρραξη ΗΠΑ/Ισραήλ – Ιράν μέχρι το 2030 σε σύγκριση κυρίως με ένα βασικό σενάριο (baseline) το οποίο εκτιμούμε ότι ισχύει πριν την σύρραξη.

Δεν έχουν ληφθεί υπόψη νέα δημοσιονομικά μέτρα.

Η ολοκλήρωσή του έγινε με την συνεργασία του Π. Κωστή, Επίκ. Καθηγητή ΕΚΠΑ και του Γ. Βασίλη, MPhil στην Οικονομική Επιστήμη ΕΚΠΑ.

Σκοπός του παρόντος είναι να αυξηθεί η προβλεψιμότητα στην ελληνική οικονομία στην παρούσα κρίση.

Περιεχόμενα

1. Εκτιμήσεις για τη Χρονική Διάρκεια των Κρίσεων

- 1.1 Σενάριο Σύντομης Στρατιωτικής Κρίσης (1–3 μήνες)
- 1.2 Σενάριο Περιφερειακής Σύγκρουσης Μέσης Διάρκειας (6–18 μήνες)
- 1.3 Σενάριο Παρατεταμένου Πολέμου Φθοράς (3–5 χρόνια)
- 1.4 Σενάριο Μακροχρόνιας Στρατηγικής Αντιπαράθεσης (10+ χρόνια)
- 1.5 Σύνοψη

2. Προϋποθέσεις Επικράτησης του Καθενός από τα Τέσσερα Σενάρια και Υποθέσεις για την Τιμή του Brent (\$/βαρέλι)

- 2.1 Σενάριο Α: Σύντομη Στρατιωτική Κρίση (1-3 μήνες)
- 2.2 Σενάριο Β: Περιφερειακή Σύγκρουση Μέσης Διάρκειας (6–18 μήνες)
- 2.3 Σενάριο Γ: Παρατεταμένος Πόλεμος Φθοράς (3-5 χρόνια)
- 2.4 Σενάριο Δ: Μακροχρόνια Στρατηγική Αντιπαράθεση (10+ χρόνια)
- 2.5 Συγκριτική Εικόνα

3. Εσωτερική Πολιτική Κατάσταση στο Ιράν και η διάρκεια της σύγκρουσης

- 3.1 Πολιτική Αποσταθεροποίηση και Αλλαγή Στρατηγικής
- 3.2 Αντίθετο Αποτέλεσμα: Εξαγωγή της Κρίσης
- 3.3 Μεταβατική Περίοδος Εξουσίας

4. Η Θετική Έκπληξη των 2-3 Εβδομάδων

- 4.1 Σενάριο «Χειρουργικού Πλήγματος» στο Πυρηνικό Πρόγραμμα
- 4.2 Περιορισμένη Ιρανική Απάντηση
- 4.3 Διεθνής Παρέμβαση για Αποκλιμάκωση

5. Η Εναλλακτική Λύση της «Μυστικής Συμφωνίας» ή του «Παγώματος»

- 5.1 Διαχείριση, όχι Επίλυση
- 5.2 Ιστορικά Παραδείγματα για την Υλοποίηση της «Έκπληξης»
- 5.3 Η Σημασία για τη Σημερινή Κρίση

6. Επιπτώσεις στο ΑΕΠ, Πληθωρισμό, Δημοσιονομικό Ισοζύγιο, Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, 10ετές GGB

- 6.1 Το Βασικό Σενάριο
- 6.2 Το Σενάριο Α
- 6.3 Το Σενάριο Β
- 6.4 Το Σενάριο Γ
- 6.5 Το Σενάριο Δ

7. Βιβλιογραφία

1. Εκτιμήσεις για τη Χρονική Διάρκεια των Κρίσεων

Η εκτίμηση της πιθανής διάρκειας μιας διεθνούς κρίσης αποτελεί βασικό εργαλείο της στρατηγικής ανάλυσης και της γεωπολιτικής οικονομίας. Στην ανάλυση των διεθνών σχέσεων, η μέθοδος των σεναρίων χρησιμοποιείται ευρέως για την κατανόηση συγκρούσεων όπου η αβεβαιότητα είναι υψηλή και οι αποφάσεις των κρατών-δρώντων επηρεάζονται τόσο από στρατιωτικούς όσο και από πολιτικούς και οικονομικούς περιορισμούς. Η σύγκρουση που αναπτύσσεται στο γεωπολιτικό τρίγωνο ΗΠΑ-Ισραήλ-Ιράν αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας τέτοιας περίπτωσης, όπου η διάρκεια της κρίσης δεν καθορίζεται αποκλειστικά από στρατιωτικές δυνατότητες αλλά από ένα σύνθετο πλέγμα αποτροπής, εσωτερικών πολιτικών πιέσεων και διεθνών ισορροπιών ισχύος.

Η διεθνής εμπειρία δείχνει ότι οι σύγχρονες συγκρούσεις σπάνια εξελίσσονται σε άμεσους και αποφασιστικούς πολέμους μεταξύ μεγάλων ή περιφερειακών δυνάμεων. Αντίθετα, συχνά λαμβάνουν τη μορφή κλιμακούμενων κρίσεων, όπου περίοδοι έντασης εναλλάσσονται με φάσεις αποκλιμάκωσης. Όπως επισημαίνει η σχετική βιβλιογραφία των διεθνών συγκρούσεων, οι κρίσεις αυτού του τύπου επηρεάζονται από τρεις βασικούς παράγοντες: την έκταση της στρατιωτικής εμπλοκής, την οικονομική αντοχή των εμπλεκόμενων κρατών και την πιθανότητα διπλωματικής παρέμβασης τρίτων δυνάμεων (Fearon, 1995; Waltz, 1979). Στην περίπτωση της Μέσης Ανατολής, οι τρεις αυτοί παράγοντες συνδυάζονται με έναν τέταρτο, εξαιρετικά κρίσιμο παράγοντα: την ενεργειακή σημασία της περιοχής για την παγκόσμια οικονομία.

Η ένταση μεταξύ Ισραήλ και Ιράν εντάσσεται σε ένα ευρύτερο γεωπολιτικό πλαίσιο ανταγωνισμού που διαρκεί δεκαετίες. Από τη μία πλευρά, το Ισραήλ αντιμετωπίζει το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα ως υπαρξιακή απειλή και έχει επανειλημμένα δηλώσει ότι διατηρεί το δικαίωμα προληπτικής στρατιωτικής δράσης. Από την άλλη πλευρά, το Ιράν επιδιώκει να ενισχύσει την περιφερειακή του επιρροή μέσω ενός δικτύου συμμάχων και παραστρατιωτικών οργανώσεων στη Μέση Ανατολή, αποφεύγοντας ταυτόχρονα μια άμεση στρατιωτική σύγκρουση με τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι ΗΠΑ, τέλος, παραμένουν ο σημαντικότερος εξωτερικός παράγοντας ισχύος στην περιοχή, αλλά μετά τις εμπειρίες των πολέμων στο Ιράκ και στο Αφγανιστάν τείνουν να αποφεύγουν μεγάλες χερσαίες στρατιωτικές επεμβάσεις (Posen, 2014).

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο αβεβαιότητας, η ανάλυση σεναρίων επιτρέπει την κατανόηση των πιθανών χρονικών τροχιών που θα μπορούσε να ακολουθήσει μια τέτοια κρίση. Οι στρατηγικές μελέτες συνήθως διακρίνουν τέσσερις βασικούς τύπους εξέλιξης συγκρούσεων: σύντομες στρατιωτικές κρίσεις, περιφερειακές συγκρούσεις μέσης διάρκειας, παρατεταμένους πολέμους φθοράς και μακροχρόνιες γεωπολιτικές αντιπαραθέσεις χαμηλής έντασης. Κάθε μία από αυτές τις διαδρομές αντανακλά διαφορετικούς συνδυασμούς στρατιωτικής κλιμάκωσης, πολιτικών κινήτρων και διεθνών παρεμβάσεων.

Παρακάτω παρουσιάζονται τέσσερα ρεαλιστικά σενάρια διάρκειας της πολεμικής κρίσης που αποτελούν ενναλακτικές εκδοχές του σεναρίου βάσης (baseline scenario) —το σενάριο ομαλής πορείας χωρίς γεωπολιτικές εξάρσεις.

1.1 Σενάριο Σύντομης Στρατιωτικής Κρίσης (1–3 μήνες)

Το πρώτο σενάριο είναι εκείνο μιας σύντομης στρατιωτικής κρίσης, διάρκειας λίγων εβδομάδων ή μηνών. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η σύγκρουση περιορίζεται συνήθως σε στοχευμένα στρατιωτικά πλήγματα, τα οποία έχουν κυρίως συμβολικό ή αποτρεπτικό χαρακτήρα. Η εμπειρία δείχνει ότι τέτοιες κρίσεις συχνά τερματίζονται γρήγορα μέσω διπλωματικών παρεμβάσεων μεγάλων δυνάμεων ή διεθνών οργανισμών, πριν η στρατιωτική κλιμάκωση ξεφύγει από τον έλεγχο. Η κρίση που ακολούθησε τη δολοφονία του Ιρανού στρατηγού Κασέμ Σουλεϊμανί το 2020 αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα ενός τέτοιου περιορισμένου κύκλου έντασης.

Χαρακτηριστικά:

- Περιορισμένα πλήγματα από το Ισραήλ ή/και τις ΗΠΑ σε πυρηνικές ή στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Ιράν.
- Συμβολικά αντίποινα από το Ιράν (π.χ. πυραυλικά ή μέσω συμμάχων).
- Γρήγορη διεθνής διαμεσολάβηση.

Τι το ευνοεί:

- Φόβος γενικευμένου πολέμου.
- Πίεση από μεγάλες δυνάμεις και αγορές ενέργειας.

Διάρκεια κρίσης: περίπου 1–3 μήνες.

1.2 Σενάριο Περιφερειακής Σύγκρουσης Μέσης Διάρκειας (6–18 μήνες)

Το δεύτερο σενάριο αφορά μια περιφερειακή σύγκρουση μέσης διάρκειας, η οποία μπορεί να διαρκέσει αρκετούς μήνες ή και περισσότερο από έναν χρόνο. Σε τέτοιες

περιπτώσεις, η αντιπαράθεση επεκτείνεται πέρα από τα αρχικά στρατιωτικά πλήγματα και περιλαμβάνει επαναλαμβανόμενες επιθέσεις, εμπλοκή συμμάχων και ενδεχομένως επιθέσεις σε κρίσιμες υποδομές. Η Μέση Ανατολή έχει ιστορικά προσφέρει αρκετά παραδείγματα συγκρούσεων αυτού του τύπου, όπου οι αντιπαράθεσεις εξελίσσονται μέσω ενός δικτύου περιφερειακών δρώντων και όχι μόνο μέσω άμεσης σύγκρουσης κρατών.

Χαρακτηριστικά:

- Συνεχείς ανταλλαγές πυραύλων και αεροπορικών επιθέσεων.
- Εμπλοκή συμμάχων του Ιράν (π.χ. περιφερειακές οργανώσεις).
- Επιθέσεις σε θαλάσσιες οδούς και ενεργειακές υποδομές στον Περσικό Κόλπο.

Συνέπειες:

- Μεγάλη αστάθεια στην παγκόσμια αγορά πετρελαίου.
- Στρατιωτική πίεση χωρίς πλήρη εισβολή.

Διάρκεια κρίσης: περίπου 6–18 μήνες.

1.3 Σενάριο Παρατεταμένου Πολέμου Φθοράς (3–5 χρόνια)

Το τρίτο σενάριο είναι αυτό ενός παρατεταμένου πολέμου φθοράς. Σε αυτή την περίπτωση, η σύγκρουση δεν οδηγεί σε αποφασιστική στρατιωτική νίκη αλλά μετατρέπεται σε μια μακροχρόνια αντιπαράθεση χαμηλής έως μέσης έντασης. Τέτοιες συγκρούσεις χαρακτηρίζονται από περιοδικές στρατιωτικές επιχειρήσεις, κυβερνοεπιθέσεις, οικονομικές κυρώσεις και επιχειρήσεις πληροφοριών. Η ιστορία της Μέσης Ανατολής, και ιδιαίτερα ο πόλεμος Ιράν-Ιράκ τη δεκαετία του 1980, δείχνει ότι τέτοιες συγκρούσεις μπορούν να διαρκέσουν πολλά χρόνια χωρίς σαφή στρατηγική κατάληξη.

Χαρακτηριστικά:

- Συνεχής αντιπαράθεση μεταξύ Ιράν και Ισραήλ με υποστήριξη των ΗΠΑ.
- Κυβερνοεπιθέσεις, στοχευμένες δολοφονίες, σαμποτάζ.
- Περιοδικές στρατιωτικές επιχειρήσεις.

Ιστορική αναλογία: Παρόμοιο μοντέλο με τον πόλεμο φθοράς Ιράν-Ιράκ 1980–1988

Διάρκεια κρίσης: 3–5 χρόνια.

1.4 Σενάριο Μακροχρόνιας Στρατηγικής Αντιπαράθεσης (10+ χρόνια)

Τέλος, το τέταρτο σενάριο αφορά μια μακροχρόνια στρατηγική αντιπαράθεση που μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από μια δεκαετία. Σε αυτή την περίπτωση, η

σύγκρουση παύει να είναι ένας ενεργός πόλεμος και μετατρέπεται σε μια διαρκή κατάσταση γεωπολιτικού ανταγωνισμού. Οι κρίσεις εμφανίζονται περιοδικά, αλλά αποφεύγεται η πλήρης στρατιωτική σύγκρουση, καθώς το κόστος μιας γενικευμένης πολεμικής αναμέτρησης θεωρείται υπερβολικά υψηλό για όλες τις πλευρές. Παρόμοια μοντέλα αντιπαράθεσης έχουν παρατηρηθεί σε διάφορες περιοχές του κόσμου, ιδίως κατά τη διάρκεια του Ψυχρού Πολέμου, όπου η αποτροπή και η στρατηγική ισορροπία διατηρούσαν την ένταση σε ένα ελεγχόμενο επίπεδο.

Χαρακτηριστικά:

- Καμία αποφασιστική στρατιωτική νίκη.
- Συνεχείς κρίσεις, αλλά χωρίς πλήρη πόλεμο.
- Ανταγωνισμός για πυρηνικά, πυραύλους και περιφερειακή επιρροή.

Η κρίση μετατρέπεται σε μόνιμη γεωπολιτική αντιπαράθεση, παρόμοια με τη λογική ενός ψυχρού πολέμου στη Μέση Ανατολή.

Διάρκεια: μία δεκαετία ή περισσότερο.

1.5 Σύνοψη

Στο πλαίσιο παρακάτω συγκεντρώνονται τα βασικά συμπεράσματα της προηγούμενης ανάλυσης, παρουσιάζοντας συνοπτικά τις τέσσερις πιθανές χρονικές τροχιές της κρίσης μεταξύ ΗΠΑ, Ισραήλ και Ιράν, αντιπαραβάλλοντας σε συγκριτική μορφή τα σενάρια μιας σύντομης στρατιωτικής κρίσης, μιας περιφερειακής σύγκρουσης μέσης διάρκειας, ενός παρατεταμένου πολέμου φθοράς και μιας μακροχρόνιας στρατηγικής αντιπαράθεσης.

Σενάριο	Διάρκεια
Σύντομη στρατιωτική κρίση	1–3 μήνες
Περιφερειακή σύγκρουση	6–18 μήνες
Πόλεμος φθοράς	3–5 χρόνια
Μακροχρόνια γεωπολιτική αντιπαράθεση	10+ χρόνια

2. Προϋποθέσεις Επικράτησης του Καθενός από τα Τέσσερα Σενάρια και Υποθέσεις για την Τιμή του Brent (\$/βαρέλι)

Οι εξελίξεις στη Μέση Ανατολή επηρεάζουν άμεσα τη διεθνή αγορά ενέργειας, καθώς η περιοχή αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους κόμβους παραγωγής και μεταφοράς πετρελαίου παγκοσμίως. Τα γεωπολιτικά γεγονότα αποτελούν σημαντική πηγή διακυμάνσεων στις τιμές της ενέργειας, ιδίως όταν επηρεάζουν την προσφορά ή δημιουργούν αβεβαιότητα σχετικά με τη μελλοντική διαθεσιμότητα των ενεργειακών πόρων. Όπως έχουν δείξει κλασικές μελέτες της οικονομικής ιστορίας της ενέργειας, οι διαταραχές στην αγορά πετρελαίου συχνά συνδέονται με περιόδους διεθνών κρίσεων και πολεμικών συγκρούσεων, οι οποίες δημιουργούν αυτό που οι οικονομολόγοι αποκαλούν «γεωπολιτικό ασφάλιστρο κινδύνου» στις τιμές του πετρελαίου (Hamilton, 2011; Kilian, 2008).

Ως σημείο αναφοράς για την παρούσα ανάλυση θεωρείται ότι χωρίς γεωπολιτική κρίση η αγορά πετρελαίου θα κινούνταν περίπου στην περιοχή των 55–60 δολαρίων ανά βαρέλι το 2026, με σχετικά πτωτική τάση προς το τέλος της δεκαετίας, λόγω αύξησης της παγκόσμιας παραγωγής και σταδιακής ενεργειακής μετάβασης (U.S. Energy Information Administration, 2024). Η εμφάνιση μιας κρίσης μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών, Ισραήλ και Ιράν θα μπορούσε να προσθέσει ένα σημαντικό γεωπολιτικό premium στην τιμή του Brent, το οποίο θα εξαρτηθεί από την ένταση και τη διάρκεια των στρατιωτικών εξελίξεων.

2.1 Σενάριο A: Σύντομη Στρατιωτική Κρίση (1-3 μήνες)

Στο σενάριο μιας σύντομης στρατιωτικής κρίσης, η σύγκρουση περιορίζεται σε στοχευμένα πλήγματα κατά στρατιωτικών ή πυρηνικών εγκαταστάσεων του Ιράν, χωρίς να επεκταθεί σε γενικευμένες πολεμικές επιχειρήσεις. Σε αυτή την περίπτωση, το Ιράν ενδέχεται να απαντήσει με περιορισμένες στρατιωτικές ενέργειες ή μέσω περιφερειακών συμμάχων, ωστόσο η διεθνής πίεση και ο φόβος μιας γενικευμένης σύρραξης θα οδηγούσαν σχετικά γρήγορα σε αποκλιμάκωση.

Καθοριστικός παράγοντας για την περιορισμένη διάρκεια της κρίσης θα ήταν η διατήρηση της κανονικής λειτουργίας του Στενού του Hormuz, από το οποίο διέρχεται περίπου το ένα πέμπτο του παγκόσμιου εμπορίου πετρελαίου (U.S. Energy Information Administration, 2023). Αν η ναυσιπλοΐα δεν διαταραχθεί σοβαρά και η παραγωγή άλλων χωρών του OPEC+ αυξηθεί προσωρινά για να αντισταθμίσει τον κίνδυνο

ελλείψεων, τότε οι διεθνείς αγορές θα αντιδρούσαν κυρίως μέσω μιας βραχυχρόνιας αύξησης των τιμών.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, η τιμή του Brent θα μπορούσε να αυξηθεί προσωρινά κατά περίπου 20–30 δολάρια ανά βαρέλι, οδηγώντας την τιμή στην περιοχή των 85–100 δολαρίων. Ωστόσο, εφόσον η κρίση αποκλιμακωθεί γρήγορα και δεν υπάρξει διατάραξη της προσφοράς, η τιμή θα επέστρεφε σταδιακά στα θεμελιώδη επίπεδα της αγοράς μέσα σε λίγους μήνες. Η εμπειρία προηγούμενων γεωπολιτικών κρίσεων δείχνει ότι οι αγορές πετρελαίου συχνά αντιδρούν έντονα βραχυπρόθεσμα αλλά επανέρχονται σχετικά γρήγορα όταν η φυσική προσφορά δεν επηρεάζεται σημαντικά (Kilian & Murphy, 2014).

Συνθήκες επικράτησης:

1. Στοχευμένα πλήγματα σε πυρηνικές εγκαταστάσεις ή στρατιωτικές βάσεις.
2. Δεν διακόπτεται σοβαρά η ναυσιπλοΐα στο Στενό του Hormuz.
3. Διπλωματική παρέμβαση ΗΠΑ-ΕΕ-Κίνας.
4. Αύξηση παραγωγής από OPEC+ για σταθεροποίηση αγοράς.

Εκτίμηση Brent (\$/βαρέλι)

Έτος	Τιμή
2026	85
2027	70
2028	65
2029	63
2030	60

Ερμηνεία:

- Προσωρινό risk premium 20–30\$.
- Η αγορά επιστρέφει σχετικά γρήγορα σε κανονικά fundamentals.

Οι αγορές ήδη αντιδρούν έτσι: μια κλιμάκωση μπορεί να ανεβάσει προσωρινά το Brent προς 85–100\$, αλλά εφόσον η κρίση αποκλιμακωθεί οι τιμές υποχωρούν.

2.2 Σενάριο Β: Περιφερειακή Σύγκρουση Μέσης Διάρκειας (6–18 μήνες)

Στο δεύτερο σενάριο, η κρίση επεκτείνεται σε περιφερειακό επίπεδο και περιλαμβάνει την ενεργό εμπλοκή συμμάχων του Ιράν στη Μέση Ανατολή, όπως η Hezbollah στον Λίβανο, οι Houthis στην Υεμένη ή πολιτοφυλακές στο Ιράκ και τη Συρία. Σε μια τέτοια περίπτωση θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν επιθέσεις σε ενεργειακές εγκαταστάσεις, αγωγούς και λιμάνια στον Περσικό Κόλπο, ενώ η ναυσιπλοΐα στο Στενό του Hormuz θα βρισκόταν υπό συνεχή απειλή.

Ακόμη και μια μερική διακοπή της παραγωγής ή των εξαγωγών του Ιράν —που αντιστοιχούν σε περίπου 1–2 εκατομμύρια βαρέλια ημερησίως— θα μπορούσε να προκαλέσει σημαντική αναστάτωση στις διεθνείς αγορές πετρελαίου. Η αβεβαιότητα για την ασφάλεια των θαλάσσιων μεταφορών θα αύξανε επίσης το κόστος ασφάλισης των δεξαμενόπλοιων και τα μεταφορικά κόστη, επιβαρύνοντας περαιτέρω την τελική τιμή του πετρελαίου.

Σε αυτές τις συνθήκες, η αγορά θα ενσωμάτωνε ένα μεγαλύτερο γεωπολιτικό premium, το οποίο θα μπορούσε να φθάσει τα 40–50 δολάρια ανά βαρέλι. Ως αποτέλεσμα, η τιμή του Brent θα μπορούσε να κινηθεί πάνω από τα 100 δολάρια ανά βαρέλι, ιδιαίτερα αν οι επιθέσεις επηρεάσουν ενεργειακές υποδομές σε χώρες του Κόλπου. Η εμπειρία από προηγούμενες επιθέσεις στην περιοχή έχει δείξει ότι ακόμη και προσωρινές διαταραχές στην προσφορά μπορούν να προκαλέσουν απότομες αυξήσεις των τιμών (Fattouh & Economou, 2019).

Συνθήκες επικράτησης:

1. Εμπλοκή proxy οργανώσεων Hezbollah, Houthis, ιρακινές πολιτοφυλακές.
2. Επιθέσεις σε ενεργειακές εγκαταστάσεις στον Περσικό Κόλπο.
3. Μερική διακοπή εξαγωγών Ιράν (1–2 mb/d).
4. Περιοδική απειλή στο Hormuz (ασφάλιση tankers, επιθέσεις drones).

Εκτίμηση Brent (\$/βαρέλι):

Έτος	Τιμή
2026	105
2027	100
2028	90
2029	85
2030	80

Ερμηνεία:

- Risk premium 40–50\$.
- Διαταραχές στις εξαγωγές του Ιράν και περιοδικές επιθέσεις σε ενεργειακές υποδομές.

Αναλυτές εκτιμούν ότι μερική διακοπή ροών στο Hormuz μπορεί να οδηγήσει το Brent πάνω από 100\$/bbl.

2.3 Σενάριο Γ: Παρατεταμένος Πόλεμος Φθοράς (3-5 χρόνια)

Το τρίτο σενάριο αφορά μια μακροχρόνια σύγκρουση φθοράς μεταξύ Ιράν και Ισραήλ με την έμμεση ή άμεση εμπλοκή των ΗΠΑ. Σε αυτή την περίπτωση οι στρατιωτικές επιχειρήσεις θα περιλάμβαναν επαναλαμβανόμενες αεροπορικές επιθέσεις,

κυβερνοεπιθέσεις, σαμποτάζ σε ενεργειακές εγκαταστάσεις και περιοδικές συγκρούσεις μέσω περιφερειακών συμμάχων.

Η παρατεταμένη διάρκεια μιας τέτοιας κρίσης θα δημιουργούσε έναν διαρκή κίνδυνο για την ενεργειακή προσφορά της Μέσης Ανατολής, ιδίως αν επηρεάζονταν οι εξαγωγές χωρών όπως το Ιράν ή το Ιράκ. Η βιβλιογραφία δείχνει ότι όταν η αγορά αντιλαμβάνεται ότι οι διαταραχές στην προσφορά μπορεί να διαρκέσουν για χρόνια, οι τιμές του πετρελαίου τείνουν να παραμένουν υψηλές για μεγάλο χρονικό διάστημα (Hamilton, 2011).

Σε αυτό το σενάριο το γεωπολιτικό premium θα μπορούσε να φθάσει τα 60–70 δολάρια ανά βαρέλι, οδηγώντας την τιμή του Brent σε επίπεδα σημαντικά υψηλότερα από τον ιστορικό μέσο όρο της τελευταίας δεκαετίας. Οι αγορές θα αντιμετώπιζαν ένα περιβάλλον «chronic supply risk», δηλαδή έναν μόνιμο κίνδυνο διαταραχής της προσφοράς, κάτι που θα διατηρούσε τις τιμές σε υψηλά επίπεδα για αρκετά χρόνια.

Συνθήκες επικράτησης:

1. Συνεχής στρατιωτική σύγκρουση Ισραήλ-Ιράν.
2. Εμπλοκή ΗΠΑ σε ευρύτερες επιχειρήσεις.
3. Συστηματικές επιθέσεις σε oil terminals.
4. Σημαντική μείωση παραγωγής Ιράν και Ιράκ.

Εκτίμηση Brent (\$/βαρέλι)

Έτος	Τιμή
2026	120
2027	135
2028	130
2029	120
2030	110

Ερμηνεία:

- Risk premium 60-70\$.
- Συνεχής διατάραξη ενεργειακής προσφοράς.

Σε τέτοια περίπτωση, η αγορά αντιμετωπίζει chronic supply risk και υψηλές τιμές για χρόνια.

2.4 Σενάριο Δ: Μακροχρόνια Στρατηγική Αντιπαράθεση (10+ χρόνια)

Στο τέταρτο σενάριο, η κρίση δεν εξελίσσεται σε συνεχή πόλεμο αλλά μετατρέπεται σε μια μακροχρόνια γεωπολιτική αντιπαράθεση. Η κατάσταση θα θυμίζει μια μορφή «ψυχρού πολέμου» στη Μέση Ανατολή, με περιοδικές κρίσεις, κυρώσεις, κυβερνοεπιθέσεις και στρατηγικό ανταγωνισμό στον τομέα των πυρηνικών και των πυραυλικών συστημάτων.

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, η αγορά πετρελαίου θα ενσωμάτωνε ένα σταθερό αλλά μικρότερο γεωπολιτικό premium, καθώς η σύγκρουση θα ήταν διαρκής αλλά όχι τόσο έντονη ώστε να προκαλεί μεγάλες διαταραχές στην παραγωγή. Η τιμή του Brent θα μπορούσε να παραμείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα σε επίπεδα 10–20 δολάρια υψηλότερα από το βασικό σενάριο της αγοράς.

Η εμπειρία του Ψυχρού Πολέμου δείχνει ότι ακόμη και μακροχρόνιες γεωπολιτικές αντιπαραθέσεις δεν οδηγούν απαραίτητα σε συνεχή άνοδο των τιμών πετρελαίου, εφόσον η φυσική παραγωγή δεν επηρεάζεται σημαντικά και οι αγορές προσαρμόζονται σταδιακά στο νέο περιβάλλον (Baumeister & Kilian, 2016).

Συνθήκες επικράτησης:

1. Στρατηγική αντιπαραθέση ΗΠΑ-Ιράν χωρίς πλήρη πόλεμο.
2. Πυρηνικός ανταγωνισμός και κυρώσεις.
3. Μόνιμη στρατιωτική παρουσία στον Περσικό Κόλπο.
4. Ασταθές αλλά λειτουργικό Hormuz.

Εκτίμηση Brent (\$/βαρέλι):

Έτος	Τιμή
2026	95
2027	100
2028	95
2029	90
2030	85

Ερμηνεία:

- Μόνιμο γεωπολιτικό premium 30-40\$.
- Οι τιμές δεν εκτοξεύονται αλλά παραμένουν υψηλότερες από το baseline.

2.5 Συγκριτική Εικόνα

Η συγκριτική αξιολόγηση των σεναρίων συνοψίζει τις βασικές υποθέσεις των τεσσάρων σεναρίων και συγκρίνει τις πιθανές επιπτώσεις τους στην αγορά πετρελαίου, δίνοντας έμφαση στη σχέση μεταξύ διάρκειας της κρίσης και μεγέθους του γεωπολιτικού premium στην τιμή του Brent. Συγκεκριμένα, αναδεικνύεται ότι όσο μεγαλύτερη είναι η διάρκεια και η ένταση της σύγκρουσης, τόσο αυξάνεται η πιθανότητα σημαντικών διαταραχών στην παγκόσμια προσφορά πετρελαίου και, κατά συνέπεια, τόσο υψηλότερη γίνεται η τιμή του. Το Στενό του Hormuz, από όπου περνά περίπου 20% του παγκόσμιου πετρελαίου, αποτελεί τον σημαντικότερο παράγοντα που μπορεί να εκτοξεύσει τις τιμές αν διακοπεί η ροή. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι τα βραχυπρόθεσμα επεισόδια έντασης τείνουν να προκαλούν κυρίως προσωρινές

αυξήσεις των τιμών λόγω αβεβαιότητας στις αγορές, ενώ οι παρατεταμένες συγκρούσεις δημιουργούν πιο μόνιμες πιέσεις μέσω πραγματικών περιορισμών στην παραγωγή και τη μεταφορά ενέργειας.

Σενάριο	Μέση τιμή Brent 2026–2030
Σύντομη κρίση	~69 \$
Περιφερειακή σύγκρουση	~92 \$
Πόλεμος φθοράς	~123 \$
Στρατηγική αντιπαράθεση	~93 \$

3. Εσωτερική Πολιτική Κατάσταση στο Ιράν και η διάρκεια της σύγκρουσης

Η εσωτερική πολιτική σταθερότητα του Ιράν θεωρείται από πολλούς αναλυτές ο πιο απρόβλεπτος παράγοντας στη σύγκρουση με το Ισραήλ και τις ΗΠΑ. Μια σοβαρή εσωτερική κρίση μπορεί να λειτουργήσει είτε ως καταλύτης αποκλιμάκωσης είτε ως μοχλός ανεξέλεγκτης επιτάχυνσης της πολεμικής έντασης. Η ανάλυση της εσωτερικής κατάστασης στο Ιράν αναδεικνύει τρεις βασικές διαδρομές που θα μπορούσαν να καθορίσουν τη χρονική διάρκεια και την ένταση της κρίσης:

3.1 Πολιτική Αποσταθεροποίηση και Αλλαγή Στρατηγικής

Στην περίπτωση που το Ιράν αντιμετωπίσει γενικευμένες κοινωνικές αναταραχές ή μια βαθιά πολιτική κρίση στο εσωτερικό του, η ηγεσία ενδέχεται να υποχρεωθεί σε μια απότομη αλλαγή προτεραιοτήτων. Υπό την πίεση της επιβίωσης του καθεστώτος, η Τεχεράνη θα μπορούσε να:

- Μειώσει την εξωτερική ένταση για να εξοικονομήσει πόρους και πολιτικό κεφάλαιο.
- Επικεντρωθεί αποκλειστικά στην εσωτερική σταθερότητα και την καταστολή των αναταραχών.
- Επιδιώξει την επαναφορά των διαπραγματεύσεων για το πυρηνικό πρόγραμμα ως μέσο άρσης των κυρώσεων που τροφοδοτούν τη λαϊκή δυσαρέσκεια.

Μια τέτοια εξέλιξη θα ευνοούσε το Σενάριο Α, οδηγώντας σε μια ταχεία αποκλιμάκωση της κρίσης εντός λίγων μηνών.

3.2 Αντίθετο Αποτέλεσμα: Εξαγωγή της Κρίσης

Στον αντίποδα, η εσωτερική πίεση μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο για την κλιμάκωση της σύγκρουσης. Σύμφωνα με τη λογική της «εξαγωγής της κρίσης», ένα καθεστώς που απειλείται στο εσωτερικό του συχνά καταφεύγει στη δημιουργία ενός εξωτερικού εχθρού για να συσπειρώσει τη βάση του. Σε αυτή την περίπτωση, η ιρανική ηγεσία θα μπορούσε να:

- Εντείνει τις επιθέσεις κατά του Ισραήλ και να προκαλέσει άμεση αντιπαράθεση με τις ΗΠΑ.
- Κινητοποιήσει πλήρως το δίκτυο των περιφερειακών της συμμάχων (Hezbollah, Houthis) για να διευρύνει το μέτωπο.

Η στρατηγική αυτή θα λειτουργούσε ως επιταχυντής για έναν μεγάλο περιφερειακό πόλεμο (Σενάρια Β ή Γ).

3.3 Μεταβατική Περίοδος Εξουσίας

Η τρίτη εκδοχή αφορά τη δομή του ιρανικού πολιτικού συστήματος, η οποία περιστρέφεται γύρω από τον Ανώτατο Ηγέτη, Ali Khamenei ο οποίος αντικαταστάθηκε από τον σκληροπυρηνικό υιό του.

Κατά τη γνώμη μας είναι σε θέση (λόγω «σκληροπυρηνικής» προέλευσης) να διαπραγματευτεί ένα τέλος της κρίσης.

4. Η Θετική Έκπληξη των 2-3 Εβδομάδων

Πέρα από τις αναλύσεις για παρατεταμένες συγκρούσεις, υφίσταται ένα «κρυφό» αλλά ρεαλιστικό σενάριο που προκρίνουν αρκετοί στρατηγικοί αναλυτές, το οποίο προβλέπει τον τερματισμό μιας πολεμικής κρίσης μεταξύ ΗΠΑ, Ισραήλ και Ιράν μέσα σε μόλις 2–3 εβδομάδες. Το σενάριο αυτό δεν βασίζεται στην εξάντληση των αντιπάλων, αλλά σε μια ταχεία, χειρουργική στρατιωτική επιχείρηση με πολύ συγκεκριμένους στόχους.

4.1 Σενάριο «Χειρουργικού Πλήγματος» στο Πυρηνικό Πρόγραμμα

Η καρδιά αυτού του σεναρίου περιλαμβάνει μια μαζική, αεροπορική επιχείρηση από το Ισραήλ (με ή χωρίς την άμεση συμμετοχή των ΗΠΑ). Ο στρατηγικός στόχος είναι η πλήρης εξουδετέρωση ή η σημαντική καθυστέρηση του ιρανικού πυρηνικού προγράμματος για αρκετά χρόνια.

4.2 Περιορισμένη Ιρανική Απάντηση

Η κρίσιμη υπόθεση αυτού του σεναρίου είναι ότι η Τεχεράνη, παρά τη ρητορική της, θα επέλεγε μια ελεγχόμενη απάντηση για να αποφύγει την ολοκληρωτική καταστροφή του καθεστώτος από τις ΗΠΑ. Η απάντηση αυτή θα περιλάμβανε:

- Πυραυλικά πλήγματα κατά στρατιωτικών στόχων.
- Επιθέσεις μέσω πληρεξουσίων (proxies) στην περιοχή.
- Κυβερνοεπιθέσεις σε κρίσιμες υποδομές. Εφόσον η σύγκρουση παραμείνει σε αυτό το επίπεδο, ο κύκλος της βίας θα μπορούσε να κλείσει γρήγορα.

Έτσι η σύγκρουση θα μπορούσε να μείνει περιορισμένη χρονικά.

4.3 Διεθνής Παρέμβαση για Αποκλιμάκωση

Μετά από μερικές εβδομάδες στρατιωτικής έντασης και το αρχικό σοκ των πληγμάτων, μεγάλες δυνάμεις θα πίεζαν για κατάπαυση. Η διεθνής κοινότητα θα λειτουργούσε έτσι ως «φρένο» στην περαιτέρω κλιμάκωση. Δυνάμεις όπως η Κίνα, η Ρωσία και η Ευρωπαϊκή Ένωση θα αναμενόταν να παρέμβουν πυροσβεστικά, πιέζοντας για μια άτυπη ισορροπία αποτροπής που θα τερμάτιζε τις εχθροπραξίες. Η κρίση ως αποτέλεσμα θα έκλεινε με μια άτυπη ισορροπία αποτροπής.

Γιατί αυτό το σενάριο θεωρείται πιθανό από κάποιους αναλυτές!

1. Το Ισραήλ έχει ιστορικό προληπτικών επιθέσεων σε πυρηνικές εγκαταστάσεις.
2. Οι ΗΠΑ συχνά προτιμούν περιορισμένες επιχειρήσεις αντί για μακροχρόνιους πολέμους.
3. Το Ιράν θέλει να αποφύγει ολοκληρωτική στρατιωτική σύγκρουση.

5. Η Εναλλακτική Λύση της «Μυστικής Συμφωνίας» ή του «Παγώματος»

Είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί ότι πολλοί αναλυτές θεωρούν ως εναλλακτική αυτού του σεναρίου μια μυστική συμφωνία ΗΠΑ–Ιράν, η οποία θα «πάγωνε» τη σύγκρουση χωρίς δημόσιες ανακοινώσεις, διασφαλίζοντας τη σταθερότητα των αγορών.

5.1 Διαχείριση, όχι Επίλυση

Το σενάριο της «μυστικής συμφωνίας» βασίζεται στη λογική της διαχείρισης της έντασης (Managing, not Solving), όπου ΗΠΑ και Ιράν επιλέγουν μια σιωπηρή αποκλιμάκωση για να αποφύγουν το τεράστιο πολιτικό και οικονομικό κόστος ενός πολέμου. Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμόζεται μια άτυπη προσέγγιση τύπου «Less for Less»: η Τεχεράνη περιορίζει τον εμπλουτισμό ουρανίου και συγκρατεί τις επιθέσεις των

πληρεξουσίων της, ενώ η Ουάσιγκτον επιτρέπει «σιωπηρά» τη ροή ιρανικού πετρελαίου στις αγορές. Αυτού του είδους η «σιωπηρή διπλωματία» (quiet diplomacy), (Kissinger, 1994; Melissen, 2005), λειτουργεί ως βαλβίδα εκτόνωσης, καθώς επιτρέπει και στις δύο πλευρές να διατηρήσουν τη σκληρή δημόσια ρητορική τους για εσωτερική κατανάλωση, ενώ στην πράξη σταθεροποιούν τις τιμές του Brent και εξαλείφουν τον άμεσο κίνδυνο διακοπής της ναυσιπλοΐας στο Στενό του Hormuz.

Η στρατηγική αυτή αντανακλά αφενός την επιδίωξη των ΗΠΑ να αποφύγουν νέες μεγάλης κλίμακας στρατιωτικές εμπλοκές στη Μέση Ανατολή και αφετέρου την σταθερή προσπάθεια του Ιράν να διασφαλίσει την επιβίωση του καθεστώτος απέναντι σε έντονες οικονομικές πιέσεις και διεθνείς κυρώσεις (Maloney, 2023; Takeyh & Edelman, 2018). Αντί για μια επίσημη συνθήκη που θα προκαλούσε πολιτικές αντιδράσεις, οι δύο δρώντες χρησιμοποιούν διαύλους μέσω τρίτων χωρών, όπως το Ομάν, για να καταλήξουν σε μια άτυπη ισορροπία αποτροπής. Το αποτέλεσμα είναι η μετατροπή μιας οξείας κρίσης σε μια ελεγχόμενη «γκρίζα ζώνη» αντιπαράθεσης, η οποία προστατεύει την παγκόσμια οικονομία από ακραίες διακυμάνσεις, παγώνοντας τη σύγκρουση χωρίς να απαιτείται η οριστική επίλυση των δομικών διαφορών τους.

5.2 Ιστορικά Παραδείγματα για την Υλοποίηση της «Εκπληξης»

Υπάρχουν αρκετές περιπτώσεις όπου οι ΗΠΑ και το Ιράν, παρότι εμφανίζονται στη δημόσια σφαίρα ως εχθροί, έχουν καταλήξει σε άτυπες ή “σιωπηλές” συμφωνίες αποκλιμάκωσης. Αυτές δεν ανακοινώνονται επίσημα αλλά λειτουργούν μέσω διαμεσολαβητών. Παρακάτω παρατίθενται τρία σημαντικά ιστορικά παραδείγματα που δείχνουν πώς μπορεί να λειτουργήσει ένα τέτοιο μοντέλο.

Η πυρηνική συμφωνία (JCPOA) του 2015

Το σημαντικότερο παράδειγμα επιτυχούς διπλωματίας είναι το Κοινό Ολοκληρωμένο Σχέδιο Δράσης (JCPOA) (United Nations Security Council, 2015). Παρότι υπογράφηκε δημόσια από το Ιράν και τις μεγάλες δυνάμεις (P5+1), η συμφωνία θεμελιώθηκε σε μυστικές διαπραγματεύσεις στο Ομάν που διήρκεσαν περίπου δύο χρόνια. Η συμφωνία προέβλεπε τον περιορισμό του πυρηνικού προγράμματος του Ιράν με αντάλλαγμα την άρση των οικονομικών κυρώσεων, μειώνοντας δραστικά την περιφερειακή ένταση στη Μέση Ανατολή για αρκετά χρόνια.

Η κρίση μετά τη δολοφονία του Σουλεϊμανί (2020)

Η δολοφονία του στρατηγού Qasem Soleimani από τις ΗΠΑ το 2020 έφερε τις δύο χώρες στο χείλος ενός ολοκληρωτικού πολέμου. Αντί για ανεξέλεγκτη κλιμάκωση, παρατηρήθηκε μια «ενορχηστρωμένη» απάντηση: το Ιράν πραγματοποίησε μια περιορισμένη και προειδοποιημένη πυραυλική επίθεση σε αμερικανικές βάσεις στο Ιράκ, στην οποία οι ΗΠΑ επέλεξαν να μην απαντήσουν στρατιωτικά. Πολλοί αναλυτές πιστεύουν ότι υπήρξε άτυπη συνεννόηση μέσω τρίτων χωρών για τον περιορισμό των αντιποίνων.

Η άτυπη συμφωνία για το πυρηνικό πρόγραμμα (2023)

Το 2023 αναφέρθηκαν εκ νέου διαπραγματεύσεις μέσω του Ομάν και του Κατάρ. Το πλαίσιο αυτής της «σιωπηρής» κατανόησης προέβλεπε το πάγωμα του εμπλουτισμού ουρανίου από το Ιράν σε αντάλλαγμα για τη χαλάρωση ορισμένων οικονομικών πιέσεων από τις ΗΠΑ (Arshad & Hafezi, 2023). Αν και η κίνηση αυτή αποτελούσε μια προσπάθεια «παγώματος» της κρίσης και αποτροπής μιας στρατιωτικής σύγκρουσης, χωρίς να αποτελεί μόνιμη λύση στο πυρηνικό ζήτημα, συμφωνίες τέτοιου τύπου λειτουργούν ως μηχανισμοί αποκλιμάκωσης χωρίς την ανάγκη επίσημων υπογραφών.

5.3 Η Σημασία για τη Σημερινή Κρίση

Η ιστορική αναδρομή στις σχέσεις ΗΠΑ-Ιράν καταδεικνύει ότι, παρά την ακραία δημόσια ρητορική, οι δύο πλευρές επιδεικνύουν συχνά μια «ορθολογική αυτοσυγκράτηση» όταν η σύγκρουση πλησιάζει στο κατώφλι ενός ολοκληρωτικού πολέμου. Στη σημερινή κρίση, αυτό μεταφράζεται στην πιθανότητα χρήσης ελεγχόμενων στρατιωτικών πληγμάτων που λειτουργούν περισσότερο ως εργαλεία «καταναγκαστικής διπλωματίας» (coercive diplomacy) (George, 1991) παρά ως απαρχή γενικευμένου πολέμου. Η στρατηγική αυτή επιτρέπει στους δρώντες να επικοινωνήσουν τις «κόκκινες γραμμές» τους χωρίς να προκαλέσουν μια ανεξέλεγκτη αλυσιδωτή αντίδραση που θα κατέστρεφε τις οικονομικές τους βάσεις.

Κεντρικό ρόλο σε αυτή τη διαδικασία παίζουν οι άτυποι διάυλοι επικοινωνίας μέσω τρίτων μεσολαβητών, όπως το Ομάν, το Κατάρ ή η Ελβετία. Η εμπειρία από την κρίση του 2020 και την «άτυπη κατανόηση» του 2023 δείχνει ότι η αποκλιμάκωση δεν έρχεται πλέον μέσω μεγάλων, επίσημων συνθηκών, αλλά μέσω «σιωπηρών συμφωνιών» (tacit understandings) που παγώνουν την ένταση σε αντάλλαγμα για οικονομικά οφέλη (Hayman & Kaduri, 2023; Siniver & Lucas, 2019). Αυτή η προσέγγιση επιτρέπει στην Τεχεράνη να διασφαλίσει την επιβίωση του καθεστώτος

της και στην Ουάσιγκτον να αποτρέψει ένα ενεργειακό σοκ που θα κλώνιζε την παγκόσμια οικονομία, διατηρώντας ταυτόχρονα την περιφερειακή αποτροπή.

Συμπερασματικά, η σημερινή κρίση είναι πιθανό να ακολουθήσει το μοντέλο της «ελεγχόμενης έκρηξης», όπου μετά από μια σύντομη περίοδο υψηλής έντασης, θα ενεργοποιηθούν οι μηχανισμοί της «γκρίζας ζώνης» αντιπαράθεσης. Σύμφωνα με τον Vatanka (2022), ο στρατηγικός ρεαλισμός υπερισχύει συνήθως της ιδεολογικής σύγκρουσης, καθώς το κόστος ενός κλεισίματος των Στενών του Ορμούζ ή μιας άμεσης εισβολής κρίνεται απαγορευτικό και για τα δύο μέρη. Σε αυτή την περίπτωση η κατάληξη θα είναι μια νέα, εύθραυστη ισορροπία, η οποία θα «παγώσει» τη σύγκρουση προστατεύοντας τις διεθνείς αγορές, χωρίς ωστόσο να επιλύει οριστικά τα δομικά αίτια της αντιπαλότητας.

6. Επιπτώσεις στο ΑΕΠ, Πληθωρισμό, Δημοσιονομικό Ισοζύγιο, Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, 10ετές GGB¹

Η τρέχουσα γεωπολιτική κρίση στη Μέση Ανατολή επαναφέρει στο προσκήνιο την ευπάθεια των ευρωπαϊκών οικονομιών σε απότομες διαταραχές της ενεργειακής προσφοράς. Στο παρόν μέρος αναλύονται οι επιπτώσεις στην ελληνική οικονομία έως το 2030, μέσα από τέσσερα εναλλακτικά σενάρια διακύμανσης της τιμής του πετρελαίου Brent, πέραν του βασικού σεναρίου εξέλιξης.

Με βάση τα δεδομένα των προσομοιώσεων, οι συγκεκριμένες υποθέσεις για την εξέλιξη της διεθνούς τιμής του πετρελαίου Brent (\$/βαρέλι) ανά έτος διαμορφώνονται ως εξής:

– Βασικό Σενάριο (Baseline)

Προβλέπει μια ομαλή πορεία χωρίς γεωπολιτικές εξάρσεις. Υποθέτει μια ομαλή αγορά με τιμές στα 64,3\$ το 2026, 66,5\$ το 2027, 69,8\$ το 2028, 72,3\$ το 2029 και 74,4\$ το 2030.

– Σενάριο Α (Σύντομη στρατιωτική κρίση 1–3 μήνες)

¹ Σε συνεργασία του Επικ. Καθηγητή Παντελή Κωστή (Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών).

Υποθέτει μια βίαιη αλλά παροδική άνοδο το 2026, ακολουθούμενη από την ταχύτερη δυνατή αποκλιμάκωση μέχρι το τέλος της δεκαετίας. Προβλέπει απότομη άνοδο στα 85\$ το 2026, η οποία αποκλιμακώνεται άμεσα στα 70\$ το 2027 και υποχωρεί σταδιακά στα 65\$ το 2028, 63\$ το 2029, καταλήγοντας στα 60\$ το 2030.

– **Σενάριο Β (Περιφερειακή σύγκρουση 6–18 μήνες)**

Βασίζεται σε μια επίμονη σύρραξη προκαλώντας παρατεταμένη ενεργειακή πίεση. Η τιμή εκτινάσσεται στα 105\$ το 2026 και διατηρείται στα 100\$ το 2027, πριν ξεκινήσει μια αργή υποχώρηση στα 90\$ (2028), 85\$ (2029) και 80\$ (2030).

– **Σενάριο Γ (Παρατεταμένος πόλεμος φθοράς 3–5 χρόνια)**

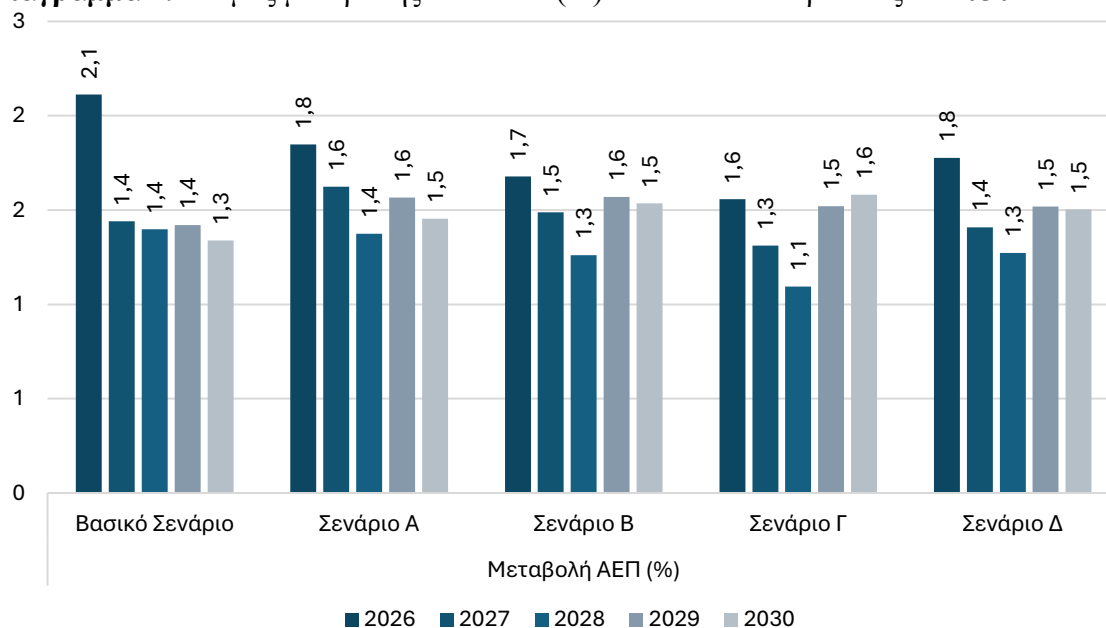
Πρόκειται για το δυσμενέστερο σενάριο με τιμές στα 120\$ το 2026, κορύφωση στα 135\$ το 2027 και παραμονή σε πολύ υψηλά επίπεδα: 130\$ (2028), 120\$ (2029) και 110\$ (2030).

– **Σενάριο Δ (Μακροχρόνια στρατηγική αντιπαράθεση 10+ χρόνια)**

Περιγράφει μια κατάσταση διαρκούς έντασης με "παγωμένες" τιμές οι οποίες υποχωρούν πολύ αργά. Η τιμή ανεβαίνει στα 95\$ το 2026 και στα 100\$ το 2027, με μια πολύ αργή διολίσθηση στα 95\$ (2028), 90\$ (2029) και 85\$ (2030).

Το Διάγραμμα 1 παρουσιάζει τη σύγκριση μεταξύ των 5 σεναρίων για το ρυθμό μεταβολής του ΑΕΠ (%), από το 2026 έως το 2030.

Διάγραμμα 1. Ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (%) στα πέντε σενάρια έως το 2030.

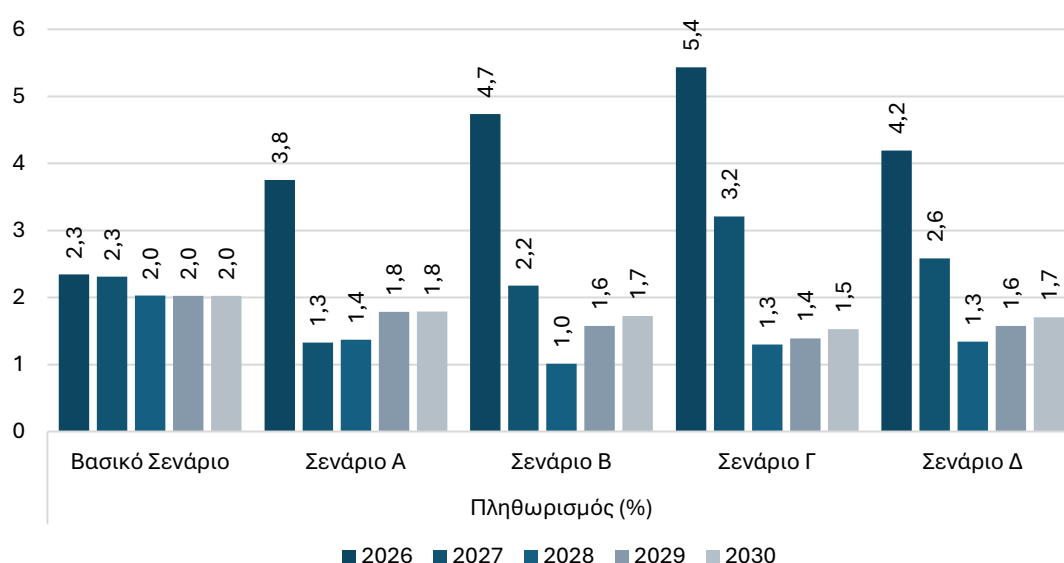

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

Η ελληνική οικονομία επιβραδύνεται άμεσα το 2026 σε όλα τα σενάρια κρίσης. Στο πλέον δυσμενές Σενάριο Γ, ο ρυθμός ανάπτυξης υποχωρεί στο 1,6% το 2026 (έναντι 2,1% του βασικού) και στο 1,1% το 2028. Η άνοδος του κόστους λειτουργεί ως έμμεσος φόρος στην κατανάλωση.

Αντιστοίχως, το Διάγραμμα 2 παρουσιάζει τη σύγκριση μεταξύ των 5 σεναρίων για το ρυθμό πληθωρισμού (%), από το 2026 έως το 2030.

Διάγραμμα 2. Ρυθμός πληθωρισμού (%) στα πέντε σενάρια έως το 2030.

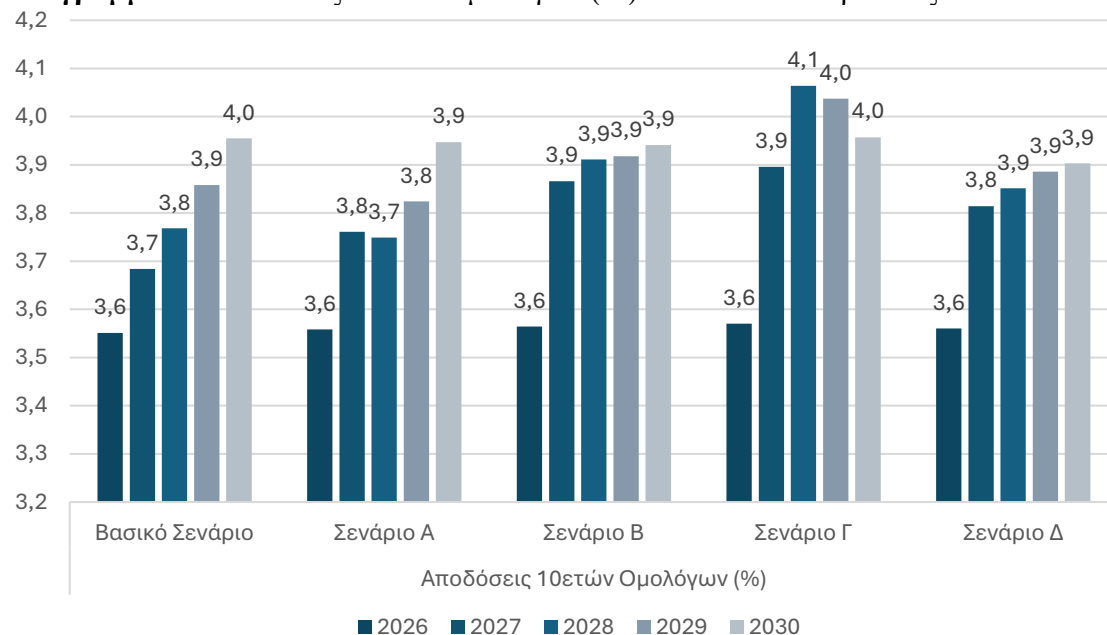

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

Το σοκ είναι εντονότερο στις τιμές. Το 2026, ο πληθωρισμός στο Σενάριο Γ εκτινάσσεται στο 5,4%, υπερδιπλάσιος του βασικού σεναρίου (2,3%). Από το 2027 παρατηρείται αποκλιμάκωση, ωστόσο το επίπεδο τιμών παραμένει σταθερά υψηλότερο του βασικού σεναρίου.

Το Διάγραμμα 3 παρουσιάζει τη σύγκριση μεταξύ των 5 σεναρίων για τις αποδόσεις των 10ετών ομολόγων (%), από το 2026 έως το 2030.

Διάγραμμα 3. Αποδόσεις 10ετών ομολόγων (%) στα πέντε σενάρια έως το 2030.

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

Σχετικά με το κόστος δανεισμού της ελληνικής οικονομίας, οι αποδόσεις των 10ετών κρατικών ομολόγων αναμένεται να επηρεαστούν άμεσα από την ενεργειακή κρίση, παρουσιάζοντας ανοδικές τάσεις σε όλα τα εναλλακτικά σενάρια σε σχέση με το βασικό επίπεδο αναφοράς. Ενώ στο βασικό σενάριο η απόδοση προβλέπεται να αυξηθεί σταδιακά από το 3,6% το 2026 στο 4,0% το 2030, οι γεωπολιτικές εντάσεις επιταχύνουν αυτή την άνοδο, με το δυσμενέστερο Σενάριο Γ να οδηγεί την απόδοση στο 4,1% ήδη από το 2028. Η εξέλιξη αυτή αντανακλά την ενσωμάτωση υψηλότερων προσδοκιών για τον πληθωρισμό και τον κίνδυνο στην αγορά ομολόγων, επιβαρύνοντας το κόστος εξυπηρέτησης του δημοσίου χρέους σε σύγκριση με την ομαλή πορεία της οικονομίας.

Όσον αφορά την αγορά εργασίας, το ποσοστό ανεργίας επιδεικνύει μια αξιοσημείωτη ακαμψία βραχυπρόθεσμα, παραμένοντας στο 7,8% το 2026 σε όλα τα σενάρια, γεγονός

που υποδηλώνει ότι οι επιχειρήσεις απορροφούν αρχικά τους κραδασμούς του κόστους χωρίς να προχωρούν σε περικοπές προσωπικού. Ωστόσο, η κόπωση από την παρατεταμένη ακρίβεια γίνεται εμφανής από το 2028 και μετά, ειδικά στο δυσμενές Σενάριο Γ, όπου η ανεργία ανεβαίνει ελαφρώς στο 8,2% έναντι 8,0% του βασικού σεναρίου.

Όσον αφορά στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών το έλλειμμα να διευρύνεται στο - 5,8% του ΑΕΠ το 2026 στο Σενάριο Γ, λόγω της αυξημένης αξίας των εισαγωγών καυσίμων. Για τα έτη 2029-2030, παρατηρείται βελτίωση του ελλείμματος (στο -3,6% έναντι -4,2% του βασικού σεναρίου), η οποία οφείλεται στη δραστική συμπίεση των εισαγωγών άλλων αγαθών ως αποτέλεσμα της συρρίκνωσης της εγχώριας ζήτησης και του διαθέσιμου εισοδήματος.

Επιπλέον, η δημοσιονομική σταθερότητα δεν φαίνεται να απειλείται σημαντικά. Το Πρωτογενές Ισοζύγιο, ενώ το 2026 εμφανίζεται ενισχυμένο στο 4,5% του ΑΕΠ (λόγω της αύξησης των ονομαστικών εσόδων από τον πληθωρισμό), παρουσιάζει κάμψη προς το τέλος της δεκαετίας. Στο σενάριο του παρατεταμένου πολέμου, το πλεόνασμα μειώνεται στο 1,8% το 2030, υπολειπόμενο κατά 0,4 ποσοστιαίες μονάδες από το βασικό σενάριο (2,2%). Η εξέλιξη αυτή περιορίζει τον δημοσιονομικό χώρο για τη στήριξη των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και των επενδύσεων, καθιστώντας την ελληνική οικονομία πιο ευάλωτη σε μελλοντικές εξωγενείς διαταραχές.

Στον πίνακα που ακολουθεί συγκεντρώνονται οι αναλυτικές προβλέψεις για τα βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας, προσφέροντας μια συγκριτική εικόνα της πορείας της χώρας υπό το πρίσμα του Βασικού Σεναρίου και των τεσσάρων εναλλακτικών γεωπολιτικών διαδρομών.

Πίνακας 1. Συγκριτική εικόνα των πέντε σεναρίων σε βασικά μεγέθη.

		2026	2027	2028	2029	2030
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	Βασικό Σενάριο	2.1	1.4	1.4	1.4	1.3
	Σενάριο Α	1.8	1.6	1.4	1.6	1.5
	Σενάριο Β	1.7	1.5	1.3	1.6	1.5
	Σενάριο Γ	1.6	1.3	1.1	1.5	1.6
	Σενάριο Δ	1.8	1.4	1.3	1.5	1.5
Πληθωρισμός (%)	Βασικό Σενάριο	2.3	2.3	2.0	2.0	2.0
	Σενάριο Α	3.8	1.3	1.4	1.8	1.8
	Σενάριο Β	4.7	2.2	1.0	1.6	1.7
	Σενάριο Γ	5.4	3.2	1.3	1.4	1.5
	Σενάριο Δ	4.2	2.6	1.3	1.6	1.7
Ποσοστό Ανεργίας (%)	Βασικό Σενάριο	7.8	7.6	8.0	8.3	8.4
	Σενάριο Α	7.8	7.6	8.0	8.3	8.4

	Σενάριο Β	7.8	7.7	8.1	8.4	8.4
	Σενάριο Γ	7.8	7.7	8.2	8.4	8.5
	Σενάριο Δ	7.8	7.7	8.1	8.4	8.4
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συνναλαγών (% του ΑΕΠ)	Βασικό Σενάριο	-5.5	-4.9	-4.4	-4.2	-4.2
	Σενάριο Α	-5.6	-4.7	-4.3	-4.2	-4.2
	Σενάριο Β	-5.7	-4.8	-4.1	-3.9	-3.9
	Σενάριο Γ	-5.8	-4.8	-4.0	-3.6	-3.6
	Σενάριο Δ	-5.7	-4.8	-4.2	-3.9	-3.9
Πρωτογενές Ισοζύγιο (% του ΑΕΠ)	Βασικό Σενάριο	4.3	3.3	2.8	2.5	2.2
	Σενάριο Α	4.3	3.3	2.7	2.4	2.2
	Σενάριο Β	4.4	3.3	2.5	2.2	2.0
	Σενάριο Γ	4.5	3.4	2.5	2.1	1.8
	Σενάριο Δ	4.4	3.4	2.6	2.3	2.0
Αποδόσεις 10ετών Ομολόγων (%)	Βασικό Σενάριο	3.6	3.7	3.8	3.9	4.0
	Σενάριο Α	3.6	3.8	3.7	3.8	3.9
	Σενάριο Β	3.6	3.9	3.9	3.9	3.9
	Σενάριο Γ	3.6	3.9	4.1	4.0	4.0
	Σενάριο Δ	3.6	3.8	3.9	3.9	3.9

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

Οι Πίνακες 2 έως 6 που ακολουθούν παρουσιάζουν λεπτομερώς την εξέλιξη βασικών μεγεθών της ελληνικής οικονομίας στο πλαίσιο των πέντε σεναρίων που περιεγράφηκαν παραπάνω.

6.1 Το Βασικό Σενάριο

Πίνακας 2. Επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας και προβλέψεις στο βασικό σενάριο.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Πραγματικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	2.0	2.1	1.4	1.4	1.4	1.3
Ονομαστικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	5.9	5.5	3.8	3.6	3.5	3.3
Πραγματικό ΑΕΠ (δισ. ευρώ)	205.2	209.6	212.6	215.5	218.6	221.5
Ιδιωτική κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.8	1.8	1.6	1.5	1.4	1.3
Δημόσια κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.8	3.3	1.8	1.6	1.7	1.5
Επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	5.4	8.1	0.7	0.6	0.6	0.7
Ιδιωτικές επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	9.1	0.6	-0.4	-0.1	0.3	-10.9
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-5.8	-5.5	-4.9	-4.4	-4.2	-4.2
Μεταβολή στην απασχόληση (χιλιάδες άτομα)	20.6	-7.8	-36.2	-38.1	-30.2	-11.0
Μεταβολή στην ανεργία (χιλιάδες άτομα)	-43.7	-8.7	15.4	12.3	3.4	11.0
Ποσοστό ανεργίας (%)	8.7	7.8	7.6	8.0	8.3	8.4
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών (ευρώ)	20801	21840	22762	23552	23753	24094
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών, (ετήσια %)	6.0	5.0	4.2	3.5	0.9	1.4
Πληθωρισμός, ΔΤΚ (ετήσια μεταβολή %)	2.5	2.3	2.3	2.0	2.0	2.0
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	3.1	1.1	0.1	-0.5	-0.8	-1.2
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	7.6	2.9	0.3	-1.3	-2.4	-3.5
Πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	6.3	4.3	3.3	2.8	2.5	2.2
Δημόσιο χρέος (δισ. ευρώ)	448.1	447.8	449.1	451.5	455.0	466.0

Μεταβολή δημόσιου χρέους (δισ. ευρώ)	-2.9	-0.3	1.3	2.4	3.5	11.0
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	179.8	169.3	163.0	157.8	153.4	149.6
Δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	359.8	355.6	352.6	350.6	349.8	355.2
Μεταβολή δημόσιου χρέους, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	-6.4	-4.2	-3.0	-1.9	-0.8	5.3
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	146.0	135.9	129.5	123.9	119.1	115.0
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων εσόδων (%)	7.9	1.4	2.4	2.9	3.0	3.0
Δημόσια έσοδα (δισ. ευρώ)	126.4	128.2	131.3	135.1	139.1	143.2
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων δαπανών (%)	4.2	5.5	4.6	4.1	3.7	3.7
Δημόσιες δαπάνες (δισ. ευρώ)	118.7	125.3	131.0	136.4	141.5	146.7

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

6.2 Το Σενάριο Α

Πίνακας 3. Επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας και προβλέψεις στο Σενάριο Α.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Πραγματικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	2.05	1.85	1.62	1.37	1.57	1.45
Ονομαστικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	5.90	6.03	3.56	3.12	3.37	3.27
Πραγματικό ΑΕΠ (δισ. ευρώ)	205.21	209.00	212.39	215.31	218.68	221.86
Ιδιωτική κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.81	1.36	1.78	1.48	1.66	1.56
Δημόσια κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.76	3.33	1.82	1.63	1.66	1.53
Επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	5.36	7.57	1.13	0.55	0.81	0.86
Ιδιωτικές επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	8.38	1.10	-0.41	0.24	0.51	-11.27
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-5.83	-5.61	-4.74	-4.28	-4.15	-4.16
Μεταβολή στην απασχόληση (χιλιάδες άτομα)	19.14	-6.48	-37.68	-36.39	-28.98	-12.30
Μεταβολή στην ανεργία (χιλιάδες άτομα)	-42.19	-9.99	16.89	10.60	2.18	12.31
Ποσοστό ανεργίας (%)	8.67	7.82	7.63	8.03	8.30	8.40
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών (ευρώ)	20645	21779	22758	23599	24307	24094
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών, (ετήσια %)	5.19	5.50	4.49	3.70	3.00	-0.88
Πληθωρισμός, ΔΤΚ (ετήσια μεταβολή %)	2.54	3.75	1.33	1.37	1.79	1.79
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	3.06	1.19	0.06	-0.61	-0.90	-1.20
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	7.63	3.15	0.17	-1.75	-2.65	-3.63
Πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	6.25	4.33	3.28	2.65	2.41	2.16
Δημόσιο χρέος (δισ. ευρώ)	447.84	447.68	449.43	452.07	455.70	466.00
Μεταβολή δημόσιου χρέους (δισ. ευρώ)	-3.15	-0.16	1.75	2.64	3.63	10.30
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	179.80	168.40	162.55	158.24	153.98	150.31
Δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	359.54	355.48	352.89	351.20	350.50	355.18
Μεταβολή δημόσιου χρέους, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	-6.62	-4.06	-2.59	-1.69	-0.70	4.68
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	145.98	135.20	129.07	124.25	119.63	115.61
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων εσόδων (%)	7.86	2.17	1.81	2.39	2.93	2.92
Δημόσια έσοδα (δισ. ευρώ)	126.37	129.11	131.45	134.59	138.54	142.59
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων δαπανών (%)	4.17	6.08	4.22	3.85	3.55	3.56
Δημόσιες δαπάνες (δισ. ευρώ)	118.74	125.96	131.28	136.34	141.18	146.21

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

6.3 Το Σενάριο Β

Πίνακας 4. Επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας και προβλέψεις στο Σενάριο Β.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Πραγματικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	2.0	1.7	1.5	1.3	1.6	1.5
Ονομαστικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	5.9	6.4	4.1	2.9	3.3	3.3
Πραγματικό ΑΕΠ (δισ. ευρώ)	205.2	208.7	211.8	214.4	217.8	221.1
Ιδιωτική κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.8	1.1	1.4	1.2	1.5	1.6
Δημόσια κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.8	3.3	1.8	1.6	1.7	1.5
Επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	5.4	7.3	0.8	0.6	0.8	1.1
Ιδιωτικές επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	8.0	0.6	-0.4	0.3	0.8	-10.8
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-5.8	-5.7	-4.8	-4.1	-3.9	-3.9
Μεταβολή στην απασχόληση (χιλιάδες άτομα)	18.6	-7.4	-39.2	-36.5	-27.7	-10.5
Μεταβολή στην ανεργία (χιλιάδες άτομα)	-41.7	-9.1	18.4	10.7	0.9	10.5
Ποσοστό ανεργίας (%)	8.7	7.8	7.7	8.1	8.4	8.4
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών (ευρώ)	20543	21559	22541	23391	24112	24094
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών, (ετήσια %)	4.7	4.9	4.6	3.8	3.1	-0.1
Πληθωρισμός, ΔΤΚ (ετήσια μεταβολή %)	2.5	4.7	2.2	1.0	1.6	1.7
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	3.1	1.3	0.1	-0.7	-1.1	-1.3
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	7.6	3.4	0.4	-2.0	-3.2	-4.1
Πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	6.3	4.4	3.3	2.5	2.2	2.0
Δημόσιο χρέος (δισ. ευρώ)	447.6	447.2	449.2	452.4	456.5	466.0
Μεταβολή δημόσιου χρέους (δισ. ευρώ)	-3.4	-0.4	2.1	3.2	4.1	9.5
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	179.8	167.8	161.1	157.2	153.4	149.9
Δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	359.3	355.0	352.7	351.5	351.3	355.2
Μεταβολή δημόσιου χρέους, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	-6.9	-4.3	-2.3	-1.2	-0.2	3.9
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	146.0	134.7	127.9	123.4	119.2	115.3
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων εσόδων (%)	7.9	2.7	2.2	2.0	2.7	2.9
Δημόσια έσοδα (δισ. ευρώ)	126.4	129.8	132.7	135.3	139.0	143.1
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων δαπανών (%)	4.2	6.5	4.7	3.8	3.5	3.5
Δημόσιες δαπάνες (δισ. ευρώ)	118.7	126.4	132.3	137.4	142.2	147.2

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

6.4 Το Σενάριο Γ

Πίνακας 5. Επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας και προβλέψεις στο Σενάριο Γ.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Πραγματικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	2.05	1.56	1.31	1.09	1.52	1.58
Ονομαστικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	5.90	6.61	4.58	3.07	3.15	3.18
Πραγματικό ΑΕΠ (δισ. ευρώ)	205.21	208.40	211.13	213.44	216.69	220.12
Ιδιωτική κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.81	0.95	1.08	0.83	1.32	1.58
Δημόσια κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	1.76	3.33	1.82	1.63	1.66	1.53
Επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	5.36	7.06	0.37	0.44	0.83	1.24
Ιδιωτικές επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	7.70	0.11	-0.58	0.24	1.01	-10.12
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-5.83	-5.80	-4.78	-3.98	-3.65	-3.64
Μεταβολή στην απασχόληση (χιλιάδες άτομα)	18.17	-8.32	-40.62	-37.26	-27.03	-7.63
Μεταβολή στην ανεργία (χιλιάδες άτομα)	-41.22	-8.15	19.82	11.47	0.24	7.64
Ποσοστό ανεργίας (%)	8.67	7.84	7.69	8.15	8.44	8.50

Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών (ευρώ)	20470	21357	22272	23116	23854	24094
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών, (ετήσια %)	4.31	4.33	4.28	3.79	3.19	1.01
Πληθωρισμός, ΔΤΚ (ετήσια μεταβολή %)	2.54	5.43	3.21	1.30	1.39	1.53
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	3.06	1.36	0.27	-0.69	-1.18	-1.49
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	7.63	3.62	0.75	-1.99	-3.50	-4.58
Πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	6.25	4.48	3.43	2.52	2.09	1.82
Δημόσιο χρέος (δισ. ευρώ)	447.37	446.62	448.61	452.11	456.69	466.00
Μεταβολή δημόσιου χρέους (δισ. ευρώ)	-3.62	-0.75	1.99	3.50	4.58	9.31
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	179.80	167.30	159.70	155.63	152.05	148.87
Δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	359.07	354.42	352.07	351.24	351.49	355.18
Μεταβολή δημόσιου χρέους, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	-7.09	-4.65	-2.35	-0.83	0.25	3.69
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	145.98	134.28	126.73	122.14	118.13	114.57
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων εσόδων (%)	7.86	3.16	2.81	2.00	2.48	2.76
Δημόσια έσοδα (δισ. ευρώ)	126.37	130.36	134.02	136.70	140.08	143.95
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων δαπανών (%)	4.173	6.735	5.154	4.063	3.531	3.447
Δημόσιες δαπάνες (δισ. ευρώ)	118.74	126.74	133.27	138.68	143.58	148.53

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

6.5 Το Σενάριο Δ

Πίνακας 6. Επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας και προβλέψεις στο Σενάριο Δ.

	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Πραγματικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	2.3	2.0	1.8	1.4	1.3	1.5
Ονομαστικό ΑΕΠ, ετήσια μεταβολή (%)	5.6	5.9	6.2	4.1	3.2	3.2
Πραγματικό ΑΕΠ (δισ. ευρώ)	201.1	205.2	208.9	211.8	214.5	217.8
Ιδιωτική κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	2.0	1.8	1.3	1.4	1.2	1.5
Δημόσια κατανάλωση, ποσοστό μεταβολής (%)	-4.1	1.8	3.3	1.8	1.6	1.7
Επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	4.1	5.4	7.5	0.6	0.6	0.8
Ιδιωτικές επενδύσεις, ποσοστό μεταβολής (%)	5.8	8.2	0.4	-0.4	0.2	0.7
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-6.4	-5.8	-5.7	-4.8	-4.2	-3.9
Μεταβολή στην απασχόληση (χιλιάδες άτομα)	60.2	19.1	-7.8	-38.5	-37.2	-28.2
Μεταβολή στην ανεργία (χιλιάδες άτομα)	-69.6	-42.1	-8.6	17.7	11.5	1.4
Ποσοστό ανεργίας (%)	10.1	8.7	7.8	7.7	8.1	8.4
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών (ευρώ)	19625	20600	21578	22528	23368	24085
Διαθέσιμο εισόδημα νοικοκυριών, (ετήσια %)	-1.6	5.0	4.7	4.4	3.7	3.1
Πληθωρισμός, ΔΤΚ (ετήσια μεταβολή %)	2.7	2.5	4.2	2.6	1.3	1.6
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	1.3	3.1	1.2	0.2	-0.6	-1.0
Δημοσιονομικό ισοζύγιο, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	3.2	7.6	3.3	0.5	-1.8	-3.1
Πρωτογενές ισοζύγιο γενικής κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	4.8	6.3	4.4	3.4	2.6	2.3
Δημόσιο χρέος (δισ. ευρώ)	451.0	447.7	447.2	449.1	452.1	456.2
Μεταβολή δημόσιου χρέους (δισ. ευρώ)	-10.8	-3.3	-0.5	1.8	3.1	4.1
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος (% ΑΕΠ)	195.0	179.8	168.1	161.3	157.0	153.1
Δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	366.2	359.4	355.0	352.5	351.2	351.0
Μεταβολή δημόσιου χρέους, Μάαστριχτ (δισ. ευρώ)	1.3	-6.8	-4.3	-2.5	-1.3	-0.2
Ακαθάριστο δημόσιο χρέος, Μάαστριχτ (% ΑΕΠ)	154.1	146.0	135.0	128.0	123.2	118.9

Ρυθμός μεταβολής δημοσίων εσόδων (%)	8.0	7.9	2.4	2.5	2.2	2.7
Δημόσια έσοδα (δισ. ευρώ)	117.2	126.4	129.5	132.7	135.6	139.3
Ρυθμός μεταβολής δημοσίων δαπανών (%)	2.2	4.2	6.2	4.8	4.0	3.6
Δημόσιες δαπάνες (δισ. ευρώ)	114.0	118.7	126.2	132.2	137.4	142.3

Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων και δημιουργία σεναρίων μέσω του Global Economic Model της Oxford Economics.

7. Βιβλιογραφία

- Arshad, M., & Hafezi, P. (2023, June 16). US, Iran talks to cool tensions with mutual "understanding." *Reuters*. <https://www.reuters.com/world/us-iran-talks-cool-tensions-with-mutual-understanding-2023-06-16/>
- Azad, T. M., Haider, M. W., & Sadiq, M. (2023). Understanding gray zone warfare from multiple perspectives. *World Affairs*, 186(1), 81–104. <https://doi.org/10.1177/00438200221141101>
- Baumeister, C., & Kilian, L. (2016). Forty years of oil price fluctuations: Why the price of oil may still surprise us. *Journal of Economic Perspectives*, 30(1), 139–160. <https://doi.org/10.1257/jep.30.1.139>
- Bowen, W., & Moran, M. (2014). Iran's nuclear programme: A case study in hedging? *Contemporary Security Policy*, 35(1), 26–52. <https://doi.org/10.1080/13523260.2014.884338>
- Eisenstadt, M. (2021). Iran's gray zone strategy: Cornerstone of its asymmetric way of war. *PRISM*, 9(2), 76–97. <https://ndupress.ndu.edu/Media/News/News-Article-View/Article/2541911/irans-gray-zone-strategy-cornerstone-of-its-asymmetric-way-of-war/>
- Fattouh, B. (2019). *Demand shocks, supply shocks and oil prices: Implications for OPEC*. Oxford Institute for Energy Studies. <https://www.oxfordenergy.org/publications/demand-shocks-supply-shocks-and-oil-prices-implications-for-opec/>
- Fearon, J. D. (1995). Rationalist explanations for war. *International Organization*, 49(3), 379–414. <https://doi.org/10.1017/S0020818300033324>
- George, A. L. (1991). *Forceful persuasion: Coercive diplomacy as an alternative to war*. US Institute of Peace Press.
- Hamilton, J. D. (2011). *Historical oil shocks* (NBER Working Paper No. 16790). National Bureau of Economic Research. <https://doi.org/10.3386/w16790>
- Hayman, T., & Kaduri, E. (2023, June 29). *A framework of understandings between the United States and Iran: The significance for Israel* (INSS Insight No. 1742). Institute for National Security Studies.
- Kilian, L. (2008). The economic effects of energy price shocks. *Journal of Economic Literature*, 46(4), 871–909. <https://doi.org/10.1257/jel.46.4.871>

- Kilian, L., & Murphy, D. P. (2014). The role of inventories and speculative trading in the global market for crude oil. *Journal of Applied Econometrics*, 29(3), 454–478. <https://doi.org/10.1002/jae.2322>
- Kissinger, H. (1994). *Diplomacy*. Simon & Schuster.
- Levy, J. S. (1989). The diversionary theory of war: A critique. In M. I. Midlarsky (Ed.), *Handbook of war studies* (pp. 259–288). Unwin Hyman.
- Maloney, S. (2015). *Iran's political economy since the revolution*. Cambridge University Press.
- Melissen, J. (Ed.). (2005). *The new public diplomacy: Soft power in international relations*. Palgrave Macmillan.
- Posen, B. R. (2014). *Restraint: A new foundation for U.S. grand strategy*. Cornell University Press.
- Siniver, A., & Lucas, S. (2019). Understanding tacit security regimes. *Journal of Global Security Studies*, 4(4), 510–525. <https://doi.org/10.1093/jogss/ogz034>
- Takeyh, R., & Edelman, E. (2018). *Revolution and its aftermath: Forging a new strategy toward Iran*. Hoover Institution Press.
- U.S. Energy Information Administration. (2023). *The Strait of Hormuz is the world's most important oil transit chokepoint*. <https://www.eia.gov/todayinenergy/detail.php?id=59036>
- U.S. Energy Information Administration. (2024, March). *Short-term energy outlook*. <https://www.eia.gov/outlooks/steo/report/index.php>
- United Nations Security Council. (2015). *Resolution 2231 (2015) adopted by the Security Council at its 7488th meeting, on 20 July 2015 (S/RES/2231)*. United Nations. <https://digitallibrary.un.org/record/797839>
- Vatanka, A. (2022). *The battle of the Ayatollahs in Iran*. I.B. Tauris.
- Walt, S. M. (2018). *The hell of good intentions: America's foreign policy elite and the decline of U.S. primacy*. Farrar, Straus and Giroux.
- Waltz, K. N. (1979). *Theory of international politics*. Addison-Wesley.

Αθήνα, 6/10/2026

**Αποτίμηση των σεναρίων του Μαρτίου 2026 υπό το φως
των παρόντων εξελίξεων**

Η εκ των υστέρων αξιολόγηση της μελέτης μας «Σενάρια, Προϋποθέσεις και Επιπτώσεις της Κρίσης ΗΠΑ-Ισραήλ και Ιράν στην Ελληνική Οικονομία» που συντάχθηκε τον Μάρτιο του 2026 (10/3/2026) οδηγεί σε ένα αρκετά σαφές συμπέρασμα. Η ανάλυση αποδείχθηκε σε σημαντικό βαθμό επιτυχής ως προς την αναγνώριση των βασικών μορφών που μπορούσε να λάβει η κρίση ΗΠΑ-Ισραήλ-Ιράν και ως προς τις αντίστοιχες ενεργειακές και μακροοικονομικές επιπτώσεις. Εκείνο που δεν είχε προβλεφθεί επαρκώς ήταν ο τρόπος χρονικής σύνδεσης των σεναρίων μεταξύ τους. Η αρχική μελέτη αντιμετώπιζε τα τέσσερα σενάρια κυρίως ως εναλλακτικές τροχιές: σύντομη στρατιωτική κρίση 1–3 μηνών, περιφερειακή σύγκρουση 6–18 μηνών, παρατεταμένο πόλεμο φθοράς και μακροχρόνια στρατηγική αντιπαράθεση.

Η πρώτη περίοδος των πραγματικών εξελίξεων προσέγγισε σε σημαντικό βαθμό το Σενάριο Α. Η κρίση εκδηλώθηκε με πολύ υψηλή ένταση, χωρίς όμως να μετατραπεί αμέσως σε παρατεταμένο πόλεμο. Η μελέτη είχε περιγράψει τη λογική μιας βίαιης αλλά παροδικής σύγκρουσης, με στοχευμένα πλήγματα, αντίποινα και στη συνέχεια ισχυρές πιέσεις για αποκλιμάκωση. Ιδιαίτερα εύστοχη αποδείχθηκε η ιδέα της «ελεγχόμενης έκρηξης»: μιας σύντομης περιόδου μεγάλης έντασης, μετά την οποία ενεργοποιούνται μηχανισμοί αποτροπής, άτυπης συνεννόησης και προσωρινής σταθεροποίησης. Από αυτή την άποψη, η πρώτη φάση της κρίσης κινήθηκε πολύ κοντά στη λογική του πρώτου σεναρίου.

Η δεύτερη περίοδος, όμως, ανέδειξε το βασικό κενό της αρχικής ανάλυσης. Μετά την προσωρινή αποκλιμάκωση, η ένταση επανήλθε και η κρίση απέκτησε χαρακτηριστικά πολύ πλησιέστερα στο Σενάριο Β: μεγαλύτερη διάρκεια, επαναλαμβανόμενες στρατιωτικές ενέργειες, αυξημένο κίνδυνο για ενεργειακές υποδομές και θαλάσσιες μεταφορές και περισσότερο επίμονη πίεση στις διεθνείς τιμές της ενέργειας. Η εξέλιξη αυτή δεν αναιρεί την επιτυχία του Σεναρίου Α. Αντίθετα, δείχνει ότι το πρώτο σενάριο λειτούργησε ως η αρχική φάση μιας κρίσης που στη συνέχεια μετακινήθηκε σε διαφορετικό καθεστώς έντασης.

Η αντιστοίχιση υπήρξε αξιοσημείωτη και στο ενεργειακό σκέλος. Για το Σενάριο Α η μελέτη τοποθετούσε τη βραχυχρόνια ζώνη του Brent στα 85–100 δολάρια ανά βαρέλι, ενώ για το Σενάριο Β προέβλεπε τιμές άνω των 100 δολαρίων, με ενδεικτική τιμή 105 δολάρια το 2026. Δεν είναι ορθό να συγκρίνονται μηχανικά στιγμιαίες τιμές της αγοράς με ετήσιες παραδοχές ενός μακροοικονομικού σεναρίου. Ωστόσο, ως προς την τάξη μεγέθους του ενεργειακού σοκ και, κυρίως, ως προς τη διάκριση ανάμεσα σε ένα προσωρινό και σε ένα περισσότερο επίμονο γεωπολιτικό ασφάλιστρο κινδύνου, η αρχική ανάλυση αποδείχθηκε αρκετά κοντά στην πραγματική εξέλιξη. Επίσης, η ανάδειξη του Στενού του Ορμούζ ως κρίσιμου παράγοντα μετάβασης μεταξύ διαφορετικών επιπέδων έντασης ήταν ιδιαίτερα σημαντική.

Η βασική αναθεώρηση που απαιτείται αφορά επομένως όχι το περιεχόμενο των δύο πρώτων σεναρίων, αλλά τη μεταξύ τους σχέση. Τα Σενάρια Α και Β είχαν παρουσιαστεί κυρίως ως εναλλακτικές εκδοχές: είτε σύντομη κρίση είτε περιφερειακή σύγκρουση μεγαλύτερης διάρκειας. Η πραγματικότητα έδειξε ότι μπορούν να αποτελούν διαδοχικές φάσεις της ίδιας κρίσης. Με άλλα λόγια, το Σενάριο Α λειτούργησε ως πρώτη κατάσταση ενός δυναμικού συστήματος: οξεία σύγκρουση, προσωρινή αποκλιμάκωση, ανεπαρκής πολιτική διευθέτηση, νέα κλιμάκωση και τελικά μετάπτωση στο Σενάριο Β.

Η παρατήρηση αυτή έχει ιδιαίτερη μεθοδολογική σημασία. Η ίδια η μελέτη είχε ήδη επισημάνει ότι στις σύγχρονες συγκρούσεις οι περίοδοι έντασης συχνά εναλλάσσονται με φάσεις αποκλιμάκωσης. Μια βελτιωμένη εκδοχή θα έπρεπε να υιοθετήσει ένα δυναμικό scenario tree, στο οποίο να είναι δυνατές μεταβάσεις όπως $A \rightarrow B$, $A \rightarrow \Delta$, $B \rightarrow \Gamma$ ή ακόμη και $B \rightarrow A$, ανάλογα με την κατάσταση στο Ορμούζ, τη διάρκεια μιας εκχειρίδας, τη συμπεριφορά των περιφερειακών δρώντων, τη διπλωματική μεσολάβηση και τις εσωτερικές εξελίξεις στο Ιράν.

Συνεπώς, η μελέτη του Μαρτίου 2026 μπορεί να αξιολογηθεί θετικά ως προς την ταυτοποίηση των πιθανών καθεστώτων έντασης και των ενεργειακών τους συνεπειών. Η κύρια αδυναμία της δεν ήταν η περιγραφή των δύο πρώτων σεναρίων, αλλά η υπόθεση ότι μπορούσαν να αποτελέσουν διαδοχικές εναλλακτικές τελικές διαδρομές. Η εμπειρία του 2026 δείχνει ότι το πρώτο και το δεύτερο σενάριο λειτούργησαν στην πράξη ως δύο διαδοχικά στάδια μιας ενιαίας, μη γραμμικής κρίσης. Αυτό αποτελεί και το βασικό μάθημα για την περαιτέρω ανάπτυξη της ανάλυσης: από στατικά και αμοιβαία αποκλειόμενα σενάρια χρειάζεται να περάσουμε σε δυναμικά σενάρια μετάβασης, στα οποία η κρίση μπορεί να αλλάζει καθεστώς καθώς μεταβάλλονται οι στρατιωτικοί, διπλωματικοί και ενεργειακοί παράγοντες.

Βάση: Π.Ε. Πετράκης, «Σενάρια, Προϋποθέσεις και Επιπτώσεις της Κρίσης ΗΠΑ–Ισραήλ και Ιράν στην Ελληνική Οικονομία», Preliminary Draft, 10/3/2026.

Π.Ε. Πετράκης
Ομ. Καθηγητής ΕΚΠΑ
ΚΕΠΕ, **6/10/2026**

Οι απόψεις που διατυπώνονται δεν αποτελούν απόψεις του ΚΕΠΕ